

УДК: 76.316.77(06)

ІЛЮСТРАЦІЯ – ЯК СПОСІБ ВІЗУАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

БАТРАК Вадим, КОСИНСЬКА Антоніна
Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
batrak.vs@knutd.com.ua,
tonya.kosinskaya@gmail.com

Стаття розглядає роль книжкової ілюстрації як засобу візуальної комунікації, з читачем. Дослідження спрямоване на визначення особливостей дизайну книжкової ілюстрації та її здатності передавати емоції, атмосферу, ідеї та зміст літературних творів. Особлива увага в дослідженні приділена ілюстраціям у жанрі жахів, які виходять за межі традиційних тропів та досліджують психологічний жах. Розглянуто ілюстрації в жанрі жахів різних авторів.

Ключові слова: ілюстрація, дизайн, візуальна комунікація, книжкова графіка, жахи.

ВСТУП

Міжнародна професійна асоціація графічного дизайну ICOGRADA, яка регулює діяльність графіків-дизайнерів по всьому світу, проголошує у своєму Маніфесті: «Ми не працюємо з дизайном як оформленням, ми працюємо з дизайном як візуальними комунікаціями»[1] – цим підкреслюючи, зокрема вплив книжкової ілюстрації на процеси сприйняття та розуміння літературного тексту. Тобто, візуальна комунікація це — зв'язок шляхом засобів візуалізації, що визначається як передача ідей та інформації у формах, які можна прочитати або розглянути. Саме ілюстрація має велику силу найбільш ефективно передавати ідеї, сенс або іншу інформацію за допомогою графіки, малюнків.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою дослідження є ефективність застосування книжкової ілюстрації як засобу візуальної комунікації, виявлення її особливостей та способів для підвищення впливу на сприйняття змісту книги читачами.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

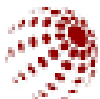
Книжкова ілюстрація за своєю природою унікальна. Вона є засобом передачі емоційної атмосфери художнього твору, візуалізації героїв оповідання, демонстрації описаних об'єктів та подій. Малюнки в книзі не можна розглядати окремо від тексту. Вони допомагають уявити літературні образи, "увійти" в зміст, сюжет твору, покращують розуміння теми, ідеї, образу головного героя, втілюючи ідейний зміст книги у художніх деталях - яскравих, виразних, конкретних. Всесвітньо відомий художник Роберт Інпен вважав, що

книжковий ілюстратор – це провідник, який допомагає читачеві перенестися з реального світу у світ уявний [2].

Художник-ілюстратор працює із ключовими моментами та іншими значущими подіями, перетворюючи та доповнюючи книгу. Він створює власну художню мову використовуючи засоби композиції, лінії, форми та текстури [2]. Його ілюстрації занурюють у вигаданий світ, спонукають співпереживати героям, знаходити нові деталі та сюжетні лінії, тримають увагу читача з першого та останнього розвороту. Сучасна ілюстрація жахів часто виходить за межі традиційних тропів, торкаючись багатого простору психологічного жаху. Художники досліджують такі теми, як екзистенціальний страх, параноя, гидке, жахливе відображаючи глибше розуміння людського розуму та його страхів. Візуалізація страхів в ілюстрованому вигляді допомагає усвідомити цей страх і подолати його. Важко уявити сучасну містику, та й літературу загалом, без творчості американського письменника Говарда Філіпса Лавкрафта — одного із засновників жанру хорорів. Справжнім хітом стали видання творів Лавкрафта «Поклик Ктулху» та «Хребти божевілля» (у двох томах) з ілюстраціями французького ілюстратора Франсуа Баранже. У своїх творах Лавкрафт збудував цілу галерею (пантеон) богів і чудовиськ «Міфи Ктулху», які у своїх діях можуть дозволити все в глобальному плані. Щоб гідно проілюструвати жахливі волевиявлення богів, необхідно було відмовитися від традиційної атрибутики жахів (як то: стиснуту щупальцями гіганта-восьминога жертву та роззявлену пащу, що її поглинає) та вибрати більш глобальний підхід. Саме такий шлях обрав Франсуа Баранже для ілюстрації незнаних глибин міфу. Художник фокусується на спотворенні простору, зміщенні масштабів і жаху віддаленому, непередбачуваному і неосяжному для розуміння. Класиком сучасних жахів вважається американський письменник Стивен Кінг - американський письменник, автор понад 200 творів, серед яких понад 50 бестселерів у стилях жахи (англ. horror), фентезі, трилер, містика. Його називають «Королем жаху».

Багато найкращих митців-ілюстраторів, що працюють у жанрах фантастики та жахів (horror) займалися його романами та короткими історіями, починаючи від малюнків для книг у твердих та м'яких обкладинках і закінчуючи хитромудрими картинками та принтами. Серед них: 12 чорно-білих ілюстрацій американського художника-ілюстратора Берні Райтсона (роман С. Кінга «Протистояння»), виконаних у стилі зображення привида «Апостола смерті» – та 12 кольорових ілюстрацій роман С. Кінга «Цикл перевертня» з зображенням химер та монстрів. Прикладом впливу ілюстрації, як способу візуальної комунікації на масового читача, є книга американського письменника Стивена Кінга «ВОНО» у стилі жанру - жахи (англ. horror fiction). Одним із помітних аспектів роману є його глибоке занурення в психологічні та емоційні складності героїв. Кінг майстерно досліджує вплив дитячої травми на доросле життя героїв, заглиблюючись у їхні страхи та вразливість. Монстр Пеннівайз служить метафорою найглибших страхів персонажів, змушуючи їх протистояти своїм індивідуальним і колективним демонам. Пеннівайз,

антагоніст, втілює первинні страхи, які переслідують колективну яву. Змінна природа монстра та його здатність впоратися з конкретними страхами кожного персонажа роблять його грізним і психологічно багатим лиходієм. Саме тому, найбільшу увагу при ілюструванні цієї книги приділено зображенню Пеннівайза. З огляду на зазначене вище, відомі американські художники неодноразово ілюстрували книгу Стівена Кінга «ВОНО». Зокрема: Глен Орбік - був американським ілюстратором, відомим своїми ілюстраціями в жанрі жахи. Його ілюстрації до книги «Воно» виконані в багато кольоровій гаммі з використанням переважно темних відтінків), а також численні ілюстрації Алана М. Кларка - американського автора і художника, найбільш відомого як ілюстратора і художника обкладинок багатьох творів жахів.

ВИСНОВКИ

Проведені дослідження показали, що ілюстрації до літературних творів не лише доповнюють текст, але й створюють емоційний контекст, допомагаючи читачам краще уявити героїв та події твору. Ілюстратори, використовуючи засоби композиції, створюючи візуальні образи, які підсилюють ідеї та зміст літературних творів. Особливою є роль ілюстрацій у жанрі жахів, де візуальне супроводження твору сприяють глибшому зануренню в атмосферу твору та візуалізації психологічних аспектів страху. Приклади таких ілюстрацій до творів Говарда Філіпса Лавкрафта та Стівена Кінга демонструють, відтворення складних емоційних і психологічних переживань персонажів. Прикладом є ілюстрації до творів Говарда Філіпса Лавкрафта, виконані Франсуа Баранже, які відображають спотворення простору та масштабу. Серед інших видатних ілюстраторів у жанрі жахів зазначені Берні Райтсон, Глен Орбік та Алан М. Кларк, які працювали над ілюстраціями до романів Стівена Кінга.

ЛІТЕРАТУРА

1. Синєпупова Н. Композиція: Тотальний контроль- ArtHuss, 2019. 240 с.
- 2 Pictures Telling Stories: The Art of Robert Ingpen, Minedition, 200, p.112
3. Бразелл Д., Девіс Д. Як зрозуміти ілюстрацію / Дерек Бразелл, Джо Девіс; пер. з англ. Київ : ArtHuss, 2019. 176 с.

BATRAK V., KOSYNSKA A.

ILLUSTRATION - AS A WAY OF VISUAL COMMUNICATION

The paper analyzes the influence of illustration as a means of visual communication on the effectiveness of its perception by readers on the example of Stephen King's book "IT". The study includes a review of the book illustration of the anniversary edition of this book, its features that are recognized by readers around the world. Illustration layouts for certain key moments of the above-mentioned book by Stephen King "IT" are developed.

Keywords: *illustration, design, visual communication, book graphics, horror, horror stories.*